

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΤΙΛΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΜΑΪΟΥ 2014. Ε΄ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Της Σαμαρείτιδος. Πέτρου, Διονυσίου, Ανδρέου, Παύλου, Χριστίνης, Ηρακλείου, Παυλίνου
και Βενεδίμου μαρτύρων.

Έτος 7^ο Τεύχος 295

Το πνεύμα της αληθείας

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των περικοπών του κατά Ιωάννην ευαγγελίου που αναγινώσκει η Εκκλησία μας στην περίοδο του Πεντηκοσταρίου είναι ότι παρουσιάζουν μερικά ουσιαστικά γνωρίσματα του Ιησού. Είναι ο «Κύριος και Θεός» (Κυριακή του Θωμά), ο Λόγος που δίνει ζωή στους πονεμένους (Κυριακή του παραλύτου), η πηγή που αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας (Κυριακή Σαμαρείτιδας), το φως του κόσμου (Κυριακή του τυφλού).

Πολλές φορές τις ωραίες και υψηλές διδασκαλίες του ο Ιησούς τις απηύθυνε σε απλούς ανθρώπους που δεν είχαν κανένα εξωτερικό χαρακτηριστικό αγιότητας ή θρησκευτικής υπεροχής. Δεν απέφευγε μάλιστα να συνομιλεί και με γυναίκες, όπως η περίπτωση της σημερινής περικοπής, πράγμα το οποίο εντυπωσίασε τους μαθητές, διότι είναι μια πράξη που δεν θα την έκανε κανένας αξιοπρεπής δάσκαλος της εποχής, δεδομένου ότι δεν θεωρούνταν οι γυναίκες ισάξια προς τον άνδρα πρόσωπα και ικανά να ακούσουν μια διδασκαλία.

Εν τούτοις ο Ιησούς, αποκαλύπτοντας και σαρκώνοντας στο πρόσωπό του την αγάπη του Θεού προς όλους τους ανθρώπους, βλέπει άνδρες και γυναίκες ως πλάσματα του Θεού, στα οποία θέλει να διδάξει ποιος είναι ο αληθινός Θεός και κυρίως τα οποία θέλει να λυτρώσει από τη δουλεία της φθοράς και του θανάτου.

Η διήγηση του ευαγγελιστή Ιωάννη 4, 5-42 μας παρουσιάζει τον Ιησού, ο οποίος διερχόταν με τους μαθητές από τη Σαμάρεια, να συζητά στη Συχάρ, στο φρέαρ του Ιακώβ, με μια Σαμαρείτιδα γυναίκα και μάλιστα με γυναίκα, η οποία, όπως φαίνεται από τη συζήτηση, δεν υπήρξε πολύ ενάρετη και σεμνή στη ζωή της.

Σ' αυτήν τη γυναίκα, μετά από μια «τεχνική παρανοήσεων» που χρησιμοποιεί ο ευαγγελιστής για να διατυπώσει τη διδασκαλία του Ιησού, ομιλεί περί του «ζώντος ύδατος που δεν στερεύει ποτέ, περί της «εν πνεύματι και αληθεία» λατρείας του Θεού και περί της μεσσιανικής του ιδιότητας.

Από τη σημαντική αυτή συζήτηση του Ιησού με τη Σαμαρείτιδα θα σταματήσουμε σ' ένα σημείο, στη σημαντική φράση η οποία αποκαλύπτει τι είναι ο Θεός: «Είναι όμως κοντά ο καιρός, ήρθε κιόλας, που όσοι πραγματικά λατρεύουν, θα λατρέψουν τον Πατέρα με τη δύναμη του Πνεύματος, που αποκαλύπτει την αλήθεια - γιατί έτσι τους θέλει ο Πατέρας αυτούς που τον λατρεύουν. Ο Θεός είναι πνεύμα. Κι αυτοί που τον λατρεύουν πρέπει να τον λατρεύουν με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια».

Τα λόγια αυτά τα προφέρει ο Χριστός σαν απάντηση στο ερώτημα της Σαμαρείτιδας, πού είναι πιο σωστό να λατρεύεται ο Θεός, στο Ναό της Ιερουσαλήμ όπως πίστευαν οι Ιουδαίοι ή στο όρος Γαριζείν όπως ήθελαν οι Σαμαρείτες. Με την απάντηση αυτή μετατίθεται το θέμα από τον τόπο στον τρόπο της λατρείας του Θεού, αυτόν ακριβώς τον τρόπο φανερώνει στους ανθρώπους ο Ιησούς Χριστός. Είναι χαρακτηριστικές οι λέξεις «πνεύμα» και «αλήθεια» που δεσπόζουν στην απάντηση. Σε άλλο σημείο του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου ο Ιησούς ενώνει πιο στενά τους δύο αυτούς όρους λέγοντας: «το πνεύμα της αληθείας θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθειαν» (16, 13).

Πρόκειται για την πιο υψηλή διατύπωση περί του Θεού και περί του τρόπου λατρείας του, την οποία δεν συλλαμβάνει κανείς θεωρητικά αλλά ζώντας μέσα στην αλήθεια και στο πνεύμα του Θεού και οδηγούμενος από το Άγιο Πνεύμα πού είναι το Πνεύμα της αλήθειας. Πρόκειται σε τελευταία ανάλυση για δώρο του Θεού που προσφέρεται δια του Χριστού στην ανθρωπότητα. Η αλήθεια δεν είναι κατάκτηση της νοητικής δυνάμεως του ανθρώπου, δεν είναι το βέβαιο συμπέρασμα μιας σειράς συλλογισμών αλλ' η μείζων πρότασή τους.

Είναι, με άλλα λόγια, αποκάλυψη Θεού, είναι το σαρκωμένο πρόσωπο του Λόγου που διακηρύττει ότι ο ίδιος είναι η Αλήθεια. Συνεπώς η αλήθεια δεν είναι μια ιδέα, αλλά ένα πρόσωπο, μια ζωή, που θυσιάζεται για να προσφέρει ακόμη περισσότερη ζωή στους ανθρώπους.

Η διακήρυξη ότι «εν πνεύματι και αληθεία δει προσκυνείν τον Θεόν» πρέπει να μας αφυπνίζει πάντοτε και να μας υπενθυμίζει ότι ο τρόπος που λατρεύουμε τον Θεό δεν μπορεί να έχει καμιά σχέση με την ψεύτικη ικανοποίηση της συνειδήσεώς μας, με την επιφανειακή τήρηση του γράμματος, με τον ποσοτικό υπολογισμό των πράξεών μας, με την ωφελιμιστική σκέψη της αμοιβής.

Επίσης, δεν μπορεί να έχει σχέση με την τυποποίηση της στάσεως μας προς τον Θεό μέσα σε καθιερωμένες και ξηρές λέξεις ή εκφράσεις που δεν ζούμε το περιεχόμενό τους. Το «εν πνεύματι και αληθεία» σημαίνει ζωή εν Χριστώ και ζωή εν αγίω Πνεύματι - με άλλα λόγια, σημαίνει συμμετοχή στη ζωή της Εκκλησίας, μιας Εκκλησίας βέβαια που αποτελεί ζωντανό σώμα Χριστού και όχι οργανισμό νεκρού γράμματος ή σύνολο ξηρών τύπων.

Το μήνυμα της περικοπής, ιδιαίτερα της φράσεως του Ιησού που μας απασχόλησε περισσότερο, είναι ένα μήνυμα απαγκιστρώσεως από το ψέμα του νεκρού θρησκευτικού τύπου στο οποίο κινδυνεύει κανείς να εγκλωβισθεί, όταν ξεχνά το «πνεύμα της αληθείας» και θέλει να

ικανοποιήσει συνειδητά ή ασυνείδητα το δικό του πνεύμα που μπορεί να βρίσκεται σε δρόμο πλανεμένο.

του Ιωάννη Καραβιδόπουλου, Ομότ. Καθηγητή Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ

Πώς δικαιολογούνται οι πέντε άνδρες της Σαμαρείτιδας και ο έκτος που δεν ήταν άνδρας της; (Ιω. δ', 16-18) 16 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἔλθ' ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας.

«Και η γυναίκα η Σαμαρείτιδα και εκείνη που πήρε τους εφτά αδελφούς ως άνδρες της, σύμφωνα με τους Σαδδουκαίους, και η αιμορροούσα, και εκείνη που έσκυβε στη γη, και η κόρη του Ιαείρου, και η Συροφοινίκισσα δηλώνουν και την ανθρώπινη φύση στο σύνολο της, και την ψυχή του κάθε επί μέρους ανθρώπου και κάθε μια σημαίνει, σύμφωνα με τη διάθεση που υπόκειται στο πάθος, τόσο τη φύση όσο και την ψυχή.

Για παράδειγμα:

Η γυναίκα των Σαδδουκαίων είναι η φύση ή η ψυχή, που συνοίκησε βέβαια άγωνα με όλους τους Θείους νόμους που δόθηκαν από τους αιώνες, δεν αποδέχεται όμως την προσδοκία των μελλοντικών.

Η αιμορροούσα επίσης είναι η φύση και η ψυχή, που με τα πάθη αφήνει να της γλιστρήσει προς την ύλη η δύναμη που της δόθηκε για τη δημιουργία έργων και λόγων δικαιοσύνης.

Η Συροφοινίκισσα είναι η ίδια φύση και ψυχή του κάθε ανθρώπου, που έχει κόρη της τη διάνοια αιμοραγεί ασταμάτητα εξαιτίας της αγάπης προς την ύλη.

Η κόρη του Ιαείρου είναι επίσης η σύμφωνα με το νόμο φύση και ψυχή, που έχει τέλεια νενεκρωθεί από το να μην πράττει τις νομικές εντολές και να μην εκτελεί τα Θεία προστάγματα.

Η συγκύπτουσα γυναίκα είναι η φύση και η ψυχή που με την απάτη του διαβόλου έστρεψε προς την ύλη όλη τη σχετική με την πράξη νοερή δύναμη.

Η Σαμαρείτιδα, όμοια με τις προηγούμενες γυναίκες, σημαίνει τη φύση ή την ψυχή του καθενός, που χωρίς το προφητικό χάρισμα συμβίωσε, σαν με άνδρες, με όλους τους νόμους που δόθηκαν στη φύση μας, από τους οποίους οι πέντε είχαν προηγηθεί, ενώ **ο έκτος**, αν και ήταν παρών, αλλά όμως αυτός δεν ήταν άνδρας της φύσης ή της ψυχής, με το να μη γεννά από αυτήν τη δικαιοσύνη που σώζει στον αιώνα.

Έλαβε λοιπόν η φύση ως άνδρα·

τον πρώτο νόμο, το νόμο στον παράδεισο·

δεύτερο νόμο τον νόμο μετά τον παράδεισο·

τρίτο το νόμο κατά τον κατακλυσμό του Νώε·

τέταρτο το νόμο της περιτομής επί του Αβραάμ·

πέμπτο το νόμο της προσφοράς του Ισαάκ.

Αυτούς όλους τους έλαβε η φύση και τους απέρριψε εξαιτίας της ακαρπίας της στα έργα της αρετής.

Έκτο είχε το νόμο μέσω του Μωϋσή που ήταν σαν να μην τον είχε ή επειδή δεν εκτελούσε τις πράξεις δικαιοσύνης που εκείνος όριζε ή επειδή επρόκειτο αυτή να μεταβεί σε άλλο νόμο ως άνδρα, δηλαδή το ευαγγέλιο, γιατί ο νόμος δεν είχε δοθεί στους ανθρώπους αιώνια, αλλά κατά οικονομία που παιδαγωγούσε προς το μεγαλύτερο και μυστικότερο.

Μ'αυτή την έννοια νομίζω είπε ο Κύριος στη Σαμαρείτιδα «και νυν ον έχεις ουκ έστι σός». Γιατί γνώριζε ότι ο άνθρωπος θα μεταφερόταν στο Ευαγγέλιο. Γι'αυτό και γύρω στην έκτη ώρα, όταν κατ' έξοχή περιλάμπεται η ψυχή από παντού από τις ακτίνες της γνώσης εξαιτίας της παρουσίας σ'αυτήν του Λόγου, κι ενώ είχε φύγει η σκιά του νόμου, συνομιλούσε την ώρα αυτή μαζί της, και κοντά στο πηγάδι του Ιακώβ, στέκοντας δηλαδή κοντά στην πηγή μαζί με το Λόγο των θεωρημάτων της Γραφής. Αυτά ας λεχθούν προς το παρόν και για το θέμα αυτό».

Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

20 Μαΐου	Τρίτη	<u>6:30 μ.μ.</u> Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός μετά αρτοκλασίας και Θείου Κηρύγματος. Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Θα τεθεί σε προσκύνηση τεμάχιο Ιερού Λειψάνου της Αγίας Ελένης.
21 Μαΐου	Τετάρτη	<u>7-10:15 π.μ.</u> Όρθρος και Πανηγυρική Θεία Λειτουργία μετά αρτοκλασίας και Θείου Κηρύγματος. Λιτάνευση, πέριξ του Ιερού Ναού, του Ιερού Λειψάνου της Αγίας Ελένης και της Ιεράς Εικόνας των Αγίων.
22 Μαΐου	Πέμπτη	<u>6 μ.μ.</u> Εσπερινός – Παράκληση στον Άγιο Σερφεΐμ του Σάρωφ – Προσκύνηση τεμαχίου Ιερού Λειψάνου του Αγίου Σεραφεΐμ. Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης εκ του πρωτοτύπου από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχ. π. Σάββα Δαμασκηνό.
24 Μαΐου	Σάββατο	<u>7-9:30 π.μ.</u> Όρθρος και Θεία Λειτουργία. Συμεών Οσίου του Θαυμαστορείτου. Θα τεθεί σε προσκύνηση τεμάχιο Ιερού Λειψάνου του Αγίου Συμεών.